

УДК 336.71:005.337

Ю. О. Швець,

к. е. н., викладач кафедри фінансів та кредиту, Державний вищий навчальний заклад

"Запорізький національний університет", м. Запоріжжя

А. О. Захаренко,

студентка, Державний вищий навчальний заклад

"Запорізький національний університет", м. Запоріжжя

РЕГУЛЮВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Y. Shvets,

Candidate of Economic Sciences, lecturer of finance and credit,

State Higher Educational Institution "Zaporizhzhya National University", Zaporozhzhya

A. Zakharenko,

student, State Higher Educational Institution "Zaporizhzhya National University", Zaporizhzhya

REGULATION OF CASH FLOWS FROM INVESTING ACTIVITIES PAT CB "PRIVATBANK"

У статті розглядаються методи та інструменти ризик-менеджменту, які використовуються для регулювання грошових потоків банківської установи в сучасних умовах функціонування.

In the article the methods and tools of risk management used to regulation of cash flows in modern banking institution operating conditions.

Ключові слова: грошовий потік, регулювання, показники розриву, система фінансових інструментів, ризик-менеджмент.

Key words. cash flow management, performance gap, the system of financial instruments, risk management.

ПОСТАНОВА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ І ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ТА ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Серед головних проблем, з якими стикаються банківські установи різних країн, виділяють нерівномірність та неефективність формування і регулювання грошових потоків інвестиційної діяльності банку. Сучасні фінансові інструменти і технології включають актуальні адаптивні механізми моніторингу та регулювання грошових потоків, тому їх застосування особливо актуально в сучасних умовах функціонування банків. Управління грошовими потоками входить до складу ризик-менеджменту та здійснюється в рамках фінансової політики сучасного банку, що розуміється як загальна фінансова ідеологія, якої дотримується банк для досягнення стратегічної мети діяльності. Варто зазначити, що навіть у банківських установах, які успішно працюють на ринку та генерують достатню величину прибутку, порушення платіжної дисципліни, зниження ліквідності або платоспроможності може виникати внаслідок незбалансованості різних видів грошових потоків у часі та сумах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

В економічній науці існує та проаналізовано чимало публікацій, присвячених вивченню механізмів і інструментів моніторингу та контролю за структурою і динамікою грошових потоків, з яких можна виділити наступні: Гончаренко А.П. [4], Филин С.А., Димитриди Г.Г. [5], Коваленко В.В. [6], Лаврушин О.И. [8], Усоскин В.М. [9].

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є вивчення взаємозв'язків між ресурсними та системними параметрами організаційної гнучкості, використання механізмів контролю і регулювання руху грошових потоків від інвестиційної діяльності ПАТ КБ "ПриватБанку".

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

За сучасних умов діяльності управління грошовими потоками є важливим чинником прискорення руху капіталу, що відбувається за рахунок скорочення тривалості операційного циклу деяких банківських продуктів, більш ощадливого вико-

ристання грошових ресурсів і зниження ризиків. Слід зазначити, що ефективність роботи банку залежить від організації системи управління грошовими потоками. Дана система управління створюється для забезпечення виконання короткострокових і стратегічних планів, збереження платоспроможності і фінансової стабільності, більш раціонального використання активів і джерел фінансування, а також мінімізації витрат на фінансування операційної діяльності. Тобто грошовий потік — це кошти, під якими розуміються депозитні рахунки та готівкові кошти, що одержуються банком від усіх видів діяльності, та витрачаються на забезпечення подальшої діяльності. Крім того, до розрахунків коштів можуть включатися короткострокові високоліквідні цінні папери, наприклад, державні казначейські векселі, банківські депозитні сертифікати, внески в інвестиційні фонди відкритого типу та привілейовані акції із плаваючої відсотковою ставкою [2, с. 155—159; 6, с. 3].

Головним фактором формування грошового потоку є оплата клієнтами вартості отриманої послуги. Вихідні показники для розрахунків грошових надходжень — це валовий дохід та прибуток від продажів. Обидва показники мають велике значення для оцінки фінансового стану банку [9, с. 123—126]. Саме наявність або відсутність грошових ресурсів визначає: можливість та напрями розвитку банку; перевищення грошових надходжень над платежами забезпечує можливість вкладення грошових коштів з метою одержання додаткового прибутку. Однак зазначимо, що банку необхідно дотримуватись нормативів готівкового ліміту коштів. Проте відзначимо, що поняття грошового потоку досить широке і охоплює всі види діяльності банків, адже будь-яка операція неодмінно супроводжується рухом коштів. Тому поняттю грошового потоку можна надати лише загальне тлумачення, але для кожного банку воно буде мати свою специфіку, яка залежатиме від таких факторів, як тип власності, вид діяльності, особливості розрахунків, облікової політики тощо. З метою забезпечення ефективного цілеспрямованого управління грошовими потоками виникає необхідність певної їх класифікації та в залежності від неї потреби своєчасно здійснювати облік, аналіз, регулювання та планування грошових потоків різних видів. Головні складові грошового обігу: готівково-грошовий та безготівковий обіг.

Таким чином, грошові потоки банку мають різну природу, іноді різноспрямовану [1, с. 357—363]. Аналіз, регулювання та контроль руху грошових потоків — це визначення мо-

ментів і величин припливів і відтоків готівкових коштів. Головною метою аналізу та контролю грошових потоків є аналіз фінансової стабільності та прибутковості банку. До основних елементів системи управління грошовими потоками належать фінансові методи та інструменти, нормативно-правове, інформаційне і програмне забезпечення [7, с 134—145]. Серед фінансових методів, що виявляють безпосередній вплив на організацію, динаміку та структуру грошових потоків банку, можна виділити такі як систему розрахунків з дебіторами та кредиторами; взаємини із засновниками (акціонерами), контрагентами, державними органами управління та надзору; контрагентів кредитування; фінансування; фондоутворення; інвестування; страхування; оподаткування. Фінансові інструменти поєднують грошові та кредитні кошти, податкові інструменти, започатковані форми розрахунків, інвестиційні кошти, інструменти цінової політики, вексельні розрахунки та інші інструменти фондового ринку, норми амортизації, дивідендну політику, депозитарні та інші інструменти, склад яких визначається особливостями організації фінансів банку. Нормативно-правове забезпечення банку складається із системи державних законодавчо-нормативних актів, внутрішніх норм і нормативів банку, статуту господарюючого суб'єкта, наказів і розпоряджень, юридично розробленої системи договірної бази. Важливою частиною фінансового планування в економічних умовах сьогодення є формування прогнозних сценаріїв та резервних варіантів руху грошових коштів.

Ми вважаємо, що існує два можливих напрями подібного планування для руху грошових коштів в інвестиційній діяльності ПАТ КБ "ПриватБанк":

1. Відмова від орієнтації портфеля корпоративних цінних паперів виключно на цінні папери підприємств базових галузей промисловості (енергетичної, металургійної, нафтохімічної) і вклячення до портфелю акцій компаній інших галузей, які демонструють високі показники ефективності фінансово-господарської діяльності і які є більш цікавими з точки зору портфельного інвестування.

2. Погляд банку буде доцільним збільшити в портфелі цінних паперів частку облігатив внутрішньої державної позики (ОВДП), а також збільшити присутність в портфелі зовнішніх боргових зобов'язань держави.

Необхідність диверсифікувати портфель корпоративних цінних паперів у ПАТ КБ "ПриватБанк" викликана декількома факторами: по-перше, цінні папери багатьох підприємств традиційних галузей промисловості зараз поступово втрачають ліквідність та по ним спостерігається падіння курсових вартостей; по-друге — дивідендні виплати по акціям цих компаній не забезпечують достатнього рівня прибутковості; по-третє — така галузева структура портфеля банку робить його менш стійким до кон'юнктурних коливань; по-четверте — в портфелі замало цінних паперів, по яким можливо було б очікувати стрімкого зростання. За результатами аналізу видно, що зараз виникла об'єктивна необхідність у вкляченні до портфеля акцій нових підприємств, що ставить перед управлінням фінансових інвестицій ПАТ КБ "ПриватБанк" проблему вибору найбільш перспективних з них.

В якості стратегічних альтернатив розвитку інвестиційної діяльності ПАТ КБ "ПриватБанк" можна запропонувати наступні (таб. 1).

ВИСНОВКИ

Отже, за результати дослідження слід відзначити, що ПАТ КБ "ПриватБанк" для більш ефективного управління грошовими потоками в інвестиційній діяльності необхідно збільшити частку державних позики (ОВДП) та зовнішніх державних зобов'язань (в євро), і відповідно зменшити частку більш ризикованих інструментів — векселів, корпоративних акцій та облігацій. Збільшення в структурі портфелю банку надійних інструментів приведе до досить консервативної стратегії управління інвестиційним портфелем, орієнтованій головним чином на забезпечення надійності вкладень.

Таким чином, управління грошовими потоками — найважливіший елемент фінансової політики банку, оскільки пронизує всю систему фінансового управління банку. Важливість і значення управління грошовими потоками в банку важко переоцінити, оскільки від його якості та ефективності залежить не тільки стабільність банку в конкретний період

Таблиця 1. Стратегічні альтернативи розвитку інвестиційної діяльності ПАТ КБ "ПриватБанк"

SO-стратегія	ST-стратегія
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення участі на ринку банківських інвестиційних послуг. 2. Залучення уваги клієнтів до послуг, що надаються банком. 3. Розширення послуг з використання мережі Інтернет - доступ в банк з будь-якої точки світу. 4. Розширення масштабів роботи з приватними особами і корпоративними клієнтами. 5. Проведення інноваційних рішень в даній області 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Утримати клієнтів від переходу до конкурента, проінформувати їх про високу якість і прийнятну ціну інвестиційних послуг банку. 2. Використання головних переваг по відношенню до конкурентів: досвід роботи і висока репутація. 3. Зниження ризикованості операцій шляхом використання в роботі обширної інформаційної бази по клієнтах
WO-стратегія	WT-стратегія
<ol style="list-style-type: none"> 1. Більш активна робота відділу маркетингу по інформованості потенційних клієнтів про інвестиційні послуги банку. 2. Зниження відсотків по інвестиційному кредиту за рахунок зниження вартості ресурсів. 3. Зниження вимог до операційно-касових працівників 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вдосконалення системи управління, її динамічності і гнучкості, зберігаючи при цьому можливість зниження ризиків за рахунок масштабних ресурсів. 2. Шляхом підвищення зарплати і поліпшення соціального забезпечення залучити більше професійних кадрів у сфері інвестицій

часу, але й здатність до подальшого розвитку, досягнення фінансового успіху у довгостроковій перспективі.

Література:

1. Абрамова М.А. Финансы и кредит. — М. Юриспруденция, 2003. — 448 с.
2. Балабанов И.Т. Банки и банковское дело: учебник / Под ред. И.Т. Балабанова. — СПб.: Питер, 2004. — 256 с.
3. Бакстер Н. Банковское дело: стратегическое руководство: учебник / Н. Бакстер, Т. Баррел, Г. Вэйнс и др. — М.: Консалт-банкинг, 2001. — 321 с.
4. Гончаренко Л.П., Филин С.А. Риск-менеджмент / Л.П. Гончаренко, С.А. Филин. — М.: КноРус, 2010. — 216 с.
5. Димитриади Г.Г. Риски управления банком / Г.Г. Димитриади. — М.: АКЦИ, 2010. — 240 с.
6. Коваленко В.В. Функціональна достатність ресурсного потенціалу банків: методи оцінювання та напрями забезпечення: монографія / В.В. Коваленко, Ж.І. Торяник. — К.: УАБС НБУ, 2010. — 153 с.
7. Розвиток банківської системи України як основа реалізації стратегії економічного зростання: монографія / [Ред. Дзюблюк О. В.]. — Тернопіль: ТНЕУ, 2010. — 384 с.
8. Лаврушин О.И. Банковское дело: учебник / О.И. Лаврушин, И.Д. Мамонова, Н.И. Валенцева [и др.]; под ред. засл. деят. науки РФ, д-ра экон. наук, проф. О.И. Лаврушина. — 6-е изд., стер. — М.: КНОРУС, 2008. — 768 с.
9. Усоскин В.М. Современный коммерческий банк. Управление и операции: учебник / В.М. Усоскин. — М.: АНТИДОР, 2006. — 268 с.

References:

1. Abramova, M.A. (2003), Fynansy y kredyt [Finance and credit], Yurysprudentsiya, Moscow, Russia.
2. Balabanov, Y.T. (2004), Banky u bankovskoe delo [Banks and Banking], Pyter, St.Petersburg, Russia.
3. Bakster, N. Barrel, T. and Vejns, H. (2001), Bankovskoe delo: stratehicheskoe rukovodstvo [Banking: Strategic management], Konsalt-bankynh, Moscow, Russia.
4. Honcharenko, L.P. and Fylyn, S.A. (2010), Rysk-menezhment [Risk management], KnoRus, Moscow, Russia.
5. Dymytryady, H.H. (2010), Rysky upravleniya bankom [The risks management of the bank], LKY, Moscow, Russia.
6. Kovalenko, V.V. and Torianyk, Zh.I. (2010), Funktsional'na dostatnist' resursnoho potentsialu bankiv: metody otsiniuvannia ta napriamy zabezpechennia [Functional adequacy of resource potential of banks: assessment methods and provide directions], UABS NBU, Kyiv, Ukraine.
7. Dziubliuk, O. V. (2010), Rozvytok bankivskoi systemy Ukrainy iak osnova realizatsii stratehii ekonomichnoho zrostannia [The development of the banking system of Ukraine as a basis for implementing the strategy of economic growth], TNEU, Ternopil', Ukraine.
8. Lavrushyn, O.Y. Mamonova, Y.D. and Valentseva, N.Y. (2008), Bankovskoe delo [Banking], 6-ed., KNORUS, Moscow, Russia.
9. Uosokyn, V.M. (2006), Sovremennyy kommercheskyj bank. Upravlenye y operatsyy [Modern Commercial Bank. Management and Operations], ANTYDOR, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 26.10.2015 р.